

Sygn. akt: I C 565/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jank
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Chachulska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 stycznia 2019 r. w G.

sprawy z powództwa **B. Ż.**

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6700 zł (sześć tysięcy siedemset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lipca 2018 r. do dnia zapłaty

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1817 zł (tysiąc osiemset siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 335 zł (trzysta trzydzieści pięć złotych) z tytułu opłaty od pozwu, od obowiązku uiszczenia której zwolniona była powódka

Dnia 12 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni stwierdza, że niniejszy tytuł uprawnia do egzekucji w zakresie pkt. I i III na rzecz wierzyciela **B. Ż. (PESEL (...))** przeciwko dłużnikowi **(...) S.A. z siedzibą w B. (KRS (...))** oraz poleca wszystkim organom, urzędom oraz osobom, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały, a gdy o to prawnie będą wezwane udzieliły pomocy. Koszty postępowania klauzulowego należne wierzycielowi od dłużnika wynoszą 126zł (słownie sto dwadzieścia sześć złotych).

Orzeczenie podlega wykonaniu jako prawomocne.

Sędzia Sądu Rejonowego w Gdyni

Joanna Jank

Tytuł wykonawczy wydano pełnomocnikowi wierzyciela r.pr. P. Ż..

Sygnatura akt: I C 565/18

UZASADNIENIE

Powódka B. Ż. wniosła pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w B. domagając się od pozwanej zapłaty kwoty 6.700 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem nienależnie pobranych przez pozwaną składek ubezpieczeniowych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 8 grudnia 2010r. zawarła z pozwaną pisemną umowę pożyczki, na mocy której zapłaciła tytułem składek ubezpieczeniowych na życie stanowiących zabezpieczenie umowy pożyczki kwotę 6.700 zł. Fakt zapłacenia składek potwierdza złożona do akt sprawy umowa pożyczki oraz karta klienta. Po pewnym czasie powódka zaczęła mieć problemy finansowe i zaprzestała spłacania pożyczki, w związku z czym pozwana wypowiedziała umowę pożyczki i skierowała sprawę na drogę postępowania sądowego. W Sądzie Rejonowym w Gdyni pod sygnaturą akt I 1C 724/17 toczyło się postępowanie o zapłatę przeciwko B. Ż., a wyrokiem z dnia 15 lutego 2018r. powództwo zostało oddalone w całości. W ocenie powódki umowa ubezpieczenia zawarta w umowie pożyczki jest fikcją a zapis o ubezpieczeniu pozwolił ukryć dodatkowe oprocentowanie pożyczki. Zdaniem powódki, pobierając składki ubezpieczeniowe na kwotę 6.700 zł pozwana dopuściła się bezpodstawnego wzbogacenia. Analizując wyciąg z warunków umowy ubezpieczenia do umowy pożyczki odnawialnej powódka doszła do wniosku, że umowa ta w żaden sposób nie chroniła powódki, gdyż w art. 6 ust. 2 wskazano, że odpowiedzialność ubezpieczyciela rozpoczynała się z chwilą opłacenia przez pozwaną składki ubezpieczeniowej, podczas gdy pozwana nie udowodniła w toku sprawy I 1C 724/17, że składki ubezpieczeniowe wskazane w umowie pożyczki zostały przekazane ubezpieczycielowi w jakiegokolwiek wysokości i nie podała daty przekazania. Nadto, pozwana nie udowodniła faktu zawarcia umowy grupowego ubezpieczenia na życie z Towarzystwem (...) na (...) S.A. V. (...), przekazywania naliczonej i zapłaconej składki ubezpieczeniowej do tego towarzystwa. Nie doręczono powódce również imiennej polisy ubezpieczeniowej i ogólnych warunków ubezpieczenia podpisanych przez ubezpieczyciela. Załącznik nr 1 do umowy pożyczki wskazuje, że w celu naliczenia bezpodstawnej składki ubezpieczeniowej w rolę ubezpieczyciela wcieliła się pozwana. Powódka podniosła też, że brak jest pełnomocnictwa ubezpieczyciela do reprezentowania go przez pozwaną w zakresie zawierania umów i pobierania składek. Z tego powódka wywodzi, że pozwana nie zawarła z towarzystwem ubezpieczeniowym za pośrednictwem pozwanej żadnego ubezpieczenia na życie i w związku z tym zapłacona przez nią składka w kwocie 6.700 zł podlega zwrotowi. W ocenie powódki postanowienia umowne zawarte w pkt 17 załącznika do umowy stanowią niedozwolone klauzule umowne.

(pозew k. 3-6v, pismo procesowe powódki z dnia 5 września 2018r. k. 51-52v)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, kwestionując roszczenie co do zasady i wysokości. Pozwana podniosła, iż nigdy nie doszło do ustalenia przez Sąd Rejonowy w Gdyni, że umowa pożyczki zawarta przez strony jest nieważna w części dotyczącej kosztów ubezpieczenia. Jednocześnie pozwana podniosła, iż wyrok wydany w sprawie I 1C 724/17 nie jest w niniejszej sprawie wiążący. Pozwana wskazała, iż zawarta pomiędzy stronami umowa jest umową o kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim, zgodnie z którą ubezpieczenie spłaty kredytu na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby i bezrobocia konsumenta nie było wliczane do limitu maksymalnych kosztów kredytu, co odpowiadało takiemu określanemu przez zakłady ubezpieczeń składki ubezpieczeniowej, która nawiązywałaby w danym wypadku do ryzyka ubezpieczeniowego. Zdaniem pozwanej łącząca strony umowa pożyczki precyzyjnie określa poszczególne świadczenia, do których zapłaty powódka była zobowiązana, w tym koszty ubezpieczenia. Poszczególne świadczenia zostały określone w sposób jednoznaczny, czytelny i zrozumiały w umowie pożyczki. Umowa precyzowała także elementy całkowitego kosztu kredytu tj. m.in. koszt ubezpieczenia. Zdaniem pozwanej w tej sytuacji bez wątplenia powódka musiała mieć świadomość treści elementów istotnych umowy pożyczki. Nadto, przed zawarciem umowy, udzielono powódce wyczerpującej informacji na temat warunków oraz kosztów pożyczki, a także postanowień umowy i zapewniono możliwość otrzymania pełnej informacji zgodnej z treścią umowy, niezbędnej do podjęcia decyzji o skorzystaniu z oferty. Zdaniem pozwanego postanowienia umowne dotyczące kosztów ubezpieczenia nie stanowią niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc, albowiem postanowienia umowy pożyczki z uwagi na to, że określają wysokość ceny za objęcie powódki ochroną ubezpieczeniową nie powinny podlegać

ocenie pod kątem abuzywności. Wedle pozwanej nie budzi wątpliwości, że cena określona w postanowieniach umowy dotyczących kosztów ubezpieczenia została sformułowana w sposób transparentny i jednoznaczny poprzez podanie konkretnej kwoty w widocznym miejscu w umowie pożyczki. Jak wskazuje pozwana w doktrynie podkreśla się, że kontrola abuzywności jest wyłączona w odniesieniu do postanowień określających główny przedmiot umowy oraz relację ceny i wynagrodzenia do ceny dostarczonych towarów lub usług, o ile postanowienia te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. Pozwany zwrócił uwagę, że na podstawie oświadczenia powódki o przystąpieniu do ubezpieczenia zakład ubezpieczeń objął ją ochroną ubezpieczeniową mającą na celu zapewnienie spłaty udzielonej pożyczki w razie wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową. Wyrazem zawiązania się stosunku prawnego ubezpieczenia była udzielona powódce ochrona ubezpieczeniowa, z której powódka korzysta przez cały okres ubezpieczenia. W ocenie pozwanej, brak jest podstaw do zwrotu należności związanych z tym stosunkiem prawnym, albowiem w tym zakresie realizował się interes ubezpieczeniowy powódki w zabezpieczeniu jej interesu oraz jej bliskich na wypadek wystąpienia zdarzeń objętych umową. Nadto, powódka otrzymała przed przystąpieniem do ubezpieczenia komplet dokumentacji, w tym w szczególności wzorzec umowny - ogólne warunki ubezpieczenia. Zdaniem pozwanej brak jest podstaw do zarzucania nieważności umowy pożyczki w części w jakiej koszt ubezpieczenia pokrywał składkę należną zakładowi ubezpieczeń, a nadto wbrew powinności wynikającej z art. 6 kc powódka nie wykazała swego roszczenia co do zasady i wysokości.

(odpowiedź na pozew k. 39-43)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 grudnia 2010r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. (jako pożyczkodawca) zawarła z powódką B. Ż. (jako pożyczkobiorcą) umowę odnawialnej pożyczki gotówkowej nr (...) - (...), na mocy której udzieliła powódce pożyczki w kwocie 8.781 zł. Pożyczkodawca wypłacił powódce faktycznie w dniu 14 grudnia 2010r. tytułem udzielonej pożyczki kwotę 3.800 zł. Pozostała część pożyczki służyła sfinansowaniu wynagrodzenia umownego pożyczkodawcy w kwocie 439 zł oraz składki ubezpieczeniowej w kwocie 4.542 zł. Kwota zobowiązania miała zostać spłacona w 36 ratach miesięcznych po 319 zł każda. Całkowity koszt pożyczki został w umowie określony na kwotę 7.684 zł.

Zgodnie z pkt. 3.1 Załącznika nr 2 do umowy, po spłaceniu przez pozwaną 24 rat pożyczki, pożyczkodawca miał przekazać powódce dodatkowo kwotę 5.305 zł tytułem odnowienia pożyczki. Z powyższej kwoty pożyczkobiorcy została faktycznie wypłacona w dniu 7 stycznia 2013r. kwota 3.147 zł. Natomiast, pozostała część pożyczki służyła sfinansowaniu składki ubezpieczeniowej w kwocie 2.158 zł. Powyższa kwota miała zostać spłacona w 24 ratach miesięcznych po 319 zł każda. Całkowity koszt pożyczki po odnowieniu został w umowie określony na kwotę 4.509 zł.

Zgodnie z treścią umowy pożyczkobiorca zobowiązał się do poniesienia kosztów opłaty przygotowawczej oraz kosztów ubezpieczenia, a koszty te miały zostać pokryte z kwoty udzielonej pożyczki. Za udzielenie pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się do zapłacenia pożyczkodawcy wynagrodzenia umownego.

Integralną część umowy stanowiły dokumenty w postaci: Załącznika nr 1 – wyciągu z umowy ubezpieczenia, Załącznika nr 2 - postanowienia umowy wraz z klauzulą arbitrażową, Załącznika nr 3 - wytycznych dla pożyczkobiorców odnośnie spłaty pożyczki, Części B – oświadczenie klienta o odstąpieniu od umowy, Załącznika nr 4 - zaświadczenie o zatwierdzeniu pożyczki wraz z kalendarzem spłat, Załącznika nr 5 – Dyspozycji Wypłaty.

Zgodnie z pkt 6.1 Załącznika nr 2 zabezpieczenie spłaty pożyczki stanowił własny weksel in blanco z klauzulą „bez protestu”, „nie na zalecenie”, który miał pozostać ważny do momentu całkowitej spłaty zobowiązań przez pożyczkobiorcę. Zgodnie z pkt 6.2 Załącznika nr 2 w przypadku, jeżeli pożyczkobiorca zalegał z płaceniem jakiegokolwiek zobowiązania wynikającego z umowy jak i postanowień Załącznika, pożyczkodawca ma prawo na wekslu in blanco wypisać datę i miejsce zapłaty oraz kwotę nie przekraczającą kwoty należnej pożyczkodawcy do zapłaty z tytułu pozostałej niespłaconej części pożyczki, wynagrodzenia umownego oraz należności wynikających z postanowień umownych oraz dochodzić swych wierzytelności na podstawie wypełnionego weksla.

Wedle pkt 8.4 Załącznika nr 2, w przypadku braku płatności przez pożyczkobiorcę w terminie określonym w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa pełne okresy płatności, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzieć umowę, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy, w trybie określonym w umowie i postanowieniach Załącznika, do zapłaty zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia pożyczki. Termin wypowiedzenia nie może być krótszy niż 30 dni.

Zgodnie z pkt. 17 Załącznika nr 2 pożyczkobiorca wyraził zgodę na objęcie go ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy grupowego ubezpieczenia na życie z dnia 16 marca 2009r. zawartej w dniu 16 marca 2009r. pomiędzy B. Towarzystwem (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. a pożyczkodawcą na zasadach wynikających z tej umowy. Nadto, pożyczkobiorca zobowiązał się do pokrycia kosztów opłacenia składki ubezpieczeniowej należnej z tytułu ww. umowy, która miała zostać opłacona jednorazowo po zawarciu umowy i wypłaceniu kwoty pożyczki odnawialnej. Ubezpieczający był zobowiązany do przekazania składki ubezpieczeniowej na rzecz ubezpieczyciela oraz upoważniony do potrącenia składki z kwoty udzielonej pożyczki. Pożyczkobiorca tytułem zabezpieczenia spłaty pożyczki jako jedynego uprawnionego do otrzymania świadczenia w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego wskazał pożyczkodawcę.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o umowę pożyczki z dnia 8 grudnia 2010r. wraz z załącznikami k. 82-87 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

Umowa grupowego ubezpieczenia na życie została zawarta pomiędzy B. Towarzystwem (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. (jako ubezpieczycielem) a pozwanym jako ubezpieczającym. Zgodnie z treścią umowy ubezpieczenia przedmiotem ubezpieczenia było życie i zdrowie ubezpieczonego. Zakres ubezpieczenia obejmował śmierć ubezpieczonego, całkowitą trwałą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby. Odpowiedzialność ubezpieczyciela w stosunku do ubezpieczonego rozpoczynała się od dnia zawarcia umowy pożyczki odnawialnej pod warunkiem opłacenia składki. Uprawnionym do otrzymania świadczenia był (...), z którym klient zawarł umowę pożyczki odnawialnej. W razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń miał wypłacić pozwanemu świadczenie w wysokości odpowiadającej sumie ubezpieczenia aktualnej w dacie zajścia zdarzenia.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o załącznik nr 1 do umowy – wyciąg z umowy ubezpieczenia stanowiący ogólne warunki ubezpieczenia k. 83 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

Przed zawarciem umowy pracownik pozwanego nie wyjaśnił powodce znaczenia zapisów umowy odnoszących się do ubezpieczenia ani nie poinformował o zasadach rozliczenia składki ubezpieczeniowej.

(dowód: przesłuchania powódki B. Ż. płyta CD k. 73)

Składka ubezpieczeniowa za okres ubezpieczenia od 14 grudnia 2010r. do 13 grudnia 2013r. (36 miesięcy) obliczona zgodnie z umową grupowego ubezpieczenia na życie, wynosiła 4.542 zł, przy czym kwota 4.231,94 zł stanowiła wynagrodzenie ubezpieczającego z tytułu wykonywania określonych w umowie czynności, natomiast kwota 310,06 zł została przekazana ubezpieczycielowi. Składka ubezpieczeniowa należna za wydłużenie okresu ubezpieczenia o kolejne 24 miesiące (tj. do dnia 13 grudnia 2015r.), obliczona zgodnie z umową grupowego ubezpieczenia na życie, wynosiła 2.158 zł, z czego wynagrodzenie ubezpieczającego stanowiło kwotę 1.882,38 zł, zaś kwota 275,62 zł została przekazana ubezpieczycielowi.

(dowód: pismo C. Towarzystwa (...) S.A. z dnia 25 października 2018r. k. 65)

Po zawarciu umowy pożyczki, w dniu 18 grudnia 2014r. doszło do podziału spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. w trybie art. 529 § 1 pkt 4 ksh poprzez przeniesienie części majątku tej spółki na spółkę (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. (podział przez wydzielenie). Następnie, doszło do połączenia (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z (...) S.A. na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 ksh poprzez

przeniesienie całego majątku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (spółki przejmowanej) na (...) S.A. (jako spółkę przejmującą).

(dowód: odpisy z KRS k. 38-49 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

Powódka B. Ż. w okresie od dnia 28 grudnia 2010r. do dnia 27 listopada 2015r. wpłaciła na rzecz pożyczkodawcy łącznie kwotę 17.706 zł z tytułu umowy pożyczki o nr (...).

(okoliczność niesporna ustalona w oparciu o kartę klienta k. 104-105 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

Pismem z dnia 2 listopada 2015r. pożyczkodawca wezwał powódkę do zapłaty zaległych rat pożyczki wymagalnych w dniach 1 października 2015r. i 1 listopada 2015r. w łącznej wysokości 638 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, jednocześnie informując, iż w przypadku braku wpłaty ww. kwoty w określonym terminie umowa pożyczki zostanie wypowiedziana. Pismo zostało nadane listem poleconym na adres pozwanej w dniu 3 listopada 2015r.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 2 listopada 2015r. wraz z kopią książki nadawczej k. 106-110 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

W związku z poważnym naruszeniem przez pożyczkobiorcę postanowień umowy o nr (...) poprzez nieregulowanie zobowiązań w terminie, pismem z dnia 18 listopada 2015r. pożyczkodawca wypowiedział powódce umowę pożyczki z zachowaniem 30 - dniowego terminu wypowiedzenia.

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki k. 10 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

Wobec braku zapłaty powyższych należności, (...) S.A. z siedzibą w B. wniosło przeciwko B. Ż. pozew o zapłatę kwoty 1.718,01 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia 19 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2018r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I 1C 724/17 Sąd Rejonowy w Gdyni uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym i oddalił powództwo w całości. W uzasadnieniu wyroku Sąd stwierdził m.in., iż zapisy umowy, zawarte w pkt. 17 Załącznika nr 2 do umowy, stanowią niedozwolone klauzule umowne. Zdaniem Sądu przedmiotowe ubezpieczenie umowy pożyczki jest przerzucaniem ryzyka, ciężaru i kosztów prowadzenia działalności przez powodową spółkę na pozwaną. Sąd zwrócił uwagę na rażącą w znacznym stopniu dysproporcję między kwotą pożyczki, a kwotą, którą pozwana została obciążona tytułem ubezpieczenia, a także uznał, że obciążanie pożyczkobiorców kosztami składki ubezpieczeniowej w wysokości przewyższającej wypłacone im kwoty jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 19 kwietnia 2018r.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o wyrok z dnia 15 lutego 2018r. wraz z uzasadnieniem k. 134 i 139-148 akt Sądu Rejonowego w Gdyni o sygnaturze I 1C 724/17)

Pozew w niniejszej sprawie został pozwanemu doręczony w dniu 17 lipca 2017r.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o zpo k. 38)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów oraz dowodu z przesłuchania powódki B. Ż..

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie znalazł żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów prywatnych, w tym m.in. umowy pożyczki odnawialnej, a także załączników do tej umowy, znajdujących się w aktach sprawy I 1C 724/17 czy informacji (...) S.A. o wysokości

przekazanych składek ubezpieczeniowych. Sąd miał na uwadze, że żadna ze stron niniejszego postępowania nie kwestionowała w trybie art. 253 kpc autentyczności tych dokumentów, ani też nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi pismami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Sąd z urzędu również nie doszukał się żadnych okoliczności mogących budzić wątpliwości co do autentyczności i wiarygodności ww. dokumentów prywatnych. Za wiarygodny dowód w sprawie Sąd uznał również wyrok Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 15 lutego 2018r. w sprawie o sygnaturze I 1C 724/17, który to dokument ma charakter dokumentu urzędowego i w związku z tym korzysta z domniemania autentyczności i zgodności z prawdą wyrażonych w nich oświadczeń, których w toku niniejszego postępowania żadna ze stron nie kwestionowała w trybie art. 252 kpc.

W ocenie Sądu brak było także podstaw do kwestionowania zeznań powódki B. Ż.. Zdaniem Sądu zeznania te były szczerze, spójne i nie budziły wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego czy logicznego rozumowania.

Na mocy art. 227 kpc i art. 217 kpc Sąd oddalił natomiast wnioski strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka J. K. na okoliczności dotyczące m.in. dobrowolnego przystąpienia powódki do ubezpieczenia, zasad ustalania składki ubezpieczeniowej, zakresu obowiązków ubezpieczającego względem zakładu ubezpieczeń, czy też zasad rozliczania wynagrodzenia ubezpieczającego. W ocenie Sądu, wobec jednoznacznego stwierdzenia przez Sąd, że kwestionowane przez powódkę zapisy wzorca umownego stanowią niedozwolone klauzule umowne i wprowadzają konsumenta w błąd, wskazane we wniosku okoliczności nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia. W tym stanie rzeczy, uwzględnienie wniosku pozwanego doprowadziłoby jedynie do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu niniejszej sprawy.

Przechodząc do szczegółowych rozważań, wskazać należy, iż w niniejszej sprawie powódka domagała się zapłaty kwoty 6.700 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem nienależnego świadczenia, podnosząc, że powyższa kwota została pobrana przez pozwanego na podstawie klauzul abuzywnych bez podstawy prawnej. W tym stanie rzeczy podstawę prawną powództwa stanowiły przepisy art. 410 kc w zw. z art. 405 kc. Zgodnie z art. 410 § 2 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Stosownie do art. 410 § 1 kc przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. W myśl art. 405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Jak wskazano powyżej swoje roszczenie powódka wywodziła z przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385¹ § 3 kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Z kolei wedle art. 385² kc oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. W świetle powołanych powyżej przepisów do uznania konkretnego postanowienia za abuzywne muszą zostać spełnione następujące przesłanki: 1) umowa musi być zawarta z konsumentem; 2) postanowienie umowy nie może być uzgodnione indywidualnie; 3) postanowienie winno kształtować prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; 4) postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron określonych w sposób jednoznaczny.

Oceniając kwestionowane przez powódkę postanowienia umowne zawarte w pkt 17 Załącznika nr 2 do umowy pożyczki przez pryzmat przesłanek określonych w powyższych przepisach nie ulega wątpliwości, że zawarta przez strony umowa miała charakter umowy jednostronnie profesjonalnej, albowiem powódka nie zawierała jej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, lecz występowała jako konsument w rozumieniu art. 22¹ kc. Natomiast, (...) S.A z siedzibą w B. jest bez wątpienia przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych.

Kolejną kwestią była ocena, czy postanowienia umowy zostały przez strony indywidualnie uzgodnione. W myśl art. 385¹ § 3 kc nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z treścią art. 385¹ § 4 kc ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje, a więc w niniejszej sprawie na stronie pozwanej. W judykaturze podnosi się, że okoliczność, iż konsument znał treść danego postanowienia i rozumiał je, nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Konieczne byłoby wykazanie, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego. Przyjęcie takiego wpływu byłoby możliwe przede wszystkim wówczas, gdyby konkretny zapis był z nim negocjowany (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 2011r., I ACa 232/11, L.). Wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść (por. wyrok Sądu Apelacyjnego Warszawa z dnia 15 maja 2012r., VI ACa 1276/11, L.). W rozpatrywanym przypadku pozwany będący profesjonalistą posługiwał się wzorcami umownymi, które zostały przez niego jednostronnie przygotowane jeszcze przed zawarciem umowy z powódką. Są to typowe wzorce, którymi pozwany posługiwał się w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Kluczowe postanowienia dotyczące zasad objęcia pożyczkobiorcy grupowym ubezpieczeniem na życie zostały określone w Załączniku nr 2 do umowy pożyczki, a także Załączniku nr 1 stanowiącym wyciąg z umowy ubezpieczenia. Bez wątpienia oba wymienione dokumenty powstały przed podpisaniem umowy. Oznacza to, że powódka nie miała możliwości negocjowania umowy w tym zakresie i nie miała wpływu na kształt postanowień umownych w tym zakresie. Konsument mógł zatem albo podpisać umowę na proponowanych we wzorcu umownym warunkach albo odmówić zawarcia umowy. P., powódka nie miała żadnego wpływu na wybór ubezpieczyciela, to pozwany w tym zakresie narzucił zakład ubezpieczeń, z którym miał zawartą już wcześniej umowę ubezpieczenia.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wywodziła, że postanowienia dotyczące obowiązku ponoszenia kosztów składki ubezpieczeniowej określają główne świadczenie strony umowy i z tego względu nie mogą stanowić przedmiotu kontroli incydentalnej. Z argumentacją pozwanego jednak nie sposób się zgodzić. Zgodnie z treścią art. 720 kpc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim, mającym zastosowanie do przedmiotowej umowy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej "kredytodawcą", udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. W świetle art. 2 ust. 2 pkt 1, cytowanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. W świetle powyższych przepisów, a także postanowień zawartej przez strony umowy nie ulega wątpliwości, że do głównych świadczeń stron w stosunkach obligacyjnych wynikających z umowy kredytu konsumenckiego należą: świadczenie pieniężne kredytodawcy w postaci sumy kredytu konsumenckiego oraz świadczenie kredytobiorcy w postaci ratalnej spłaty kwoty kredytu konsumenckiego podwyższonej o określone umownie odsetki i prowizję. Natomiast wszelkie inne postanowienia, w tym dotyczące obowiązku ponoszenia składki ubezpieczeniowej, dotyczą świadczeń ubocznych. Umowa kredytu konsumenckiego może być równie dobrze zawarta bez postanowień dotyczących ubezpieczenia na życie i zawarcie umowy bez takiego dodatkowego zastrzeżenia nie miałoby to żadnego wpływu na ważność czy wykonalność takiej umowy. Innymi słowy, gdyby strony nie umieściły w umowie postanowienia dotyczącego obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej umowa pozostałaby nadal umową kredytu konsumenckiego.

Dla uznania spornych klauzul za abuzywne konieczne było także ustalenie, czy klauzule te kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Jak wskazuje się w doktrynie w stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do wartości takich jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. W szczególności w taki sposób kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy (por. M. Bednarek [w:] E. Łętowska (red.) System prawa prywatnego, t. 5, Warszawa 2006, s. 662-663; W. Popiołek [w:] K. Pietrzykowski (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, 2005, art. 3851, nb 7; K. Zagrobelny [w:] E. Gniewek (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2008, art. 3851, nb 9). Sprzeczne z dobrymi obyczajami będą także działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (por. I. Wesołowska [w:] C. Banasiński (red.) Niedozwolone postanowienia umowne, w: Standardy wspólnotowe w polskim prawie ochrony konsumenta, Warszawa 2004, s. 180). Postanowienia umowy lub wzorca umownego rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie, znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta nie może być sprowadzane tylko do wymiaru czysto ekonomicznego; należy też uwzględnić niewygodę organizacyjną, nierzetelność traktowania, wprowadzenie w błąd, naruszenie prywatności konsumenta (por. wyrok SN z dnia 6 października 2004 r., I CK 162/04, (...) 2005, Nr 12, poz. 136; wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, B. (...), Nr 11). W wyroku z dnia 13 lipca 2005r. I CK 832/04 Sąd Najwyższy stwierdził, że „w rozumieniu art. 385[1] § 1 kc „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści takiego stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku”. Natomiast ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy, kształtując prawa i obowiązki konsumenta, „rażąco” narusza interesy konsumenta, uzależniona jest od tego, czy wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron (nierównowaga kontraktowa) na niekorzyść konsumenta jest istotna, znacząca (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 2 sierpnia 2017r., I ACa 263/17, L.).

W ocenie Sądu postanowienia umowne dotyczące ubezpieczenia, a w szczególności obowiązku ponoszenia przez pożyczkobiorcę składki ubezpieczeniowej w przewidzianej w umowie wysokości są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta. Na wstępie wyjaśnić należy, iż możliwość ubezpieczenia spłaty kredytu co do zasady należy uznać za dopuszczalne w umowach konsumenckich i nienaruszające dobrych obyczajów. O możliwości ubezpieczenia spłaty kredytu stanowiła zarówno poprzednio (np. art. 7) jak i aktualnie (np. art. 30) obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim. Mimo jednak powyższego, Sąd uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy ubezpieczenie spłaty kredytu nie stanowiło sposobu zabezpieczenia interesów porwanego na wypadek śmierci ubezpieczonego, całkowitej trwałej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji pożyczkobiorcy w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby, a zatem nie pełniło funkcji jakiej powinno służyć zgodnie z celem ustawy, lecz stanowiło źródło dodatkowego zysku dla pożyczkodawcy. Jak bowiem wynika z informacji uzyskanej od ubezpieczyciela za cały okres trwania ochrony ubezpieczeniowej tj. za okres od 14 grudnia 2010r. do 13 grudnia 2013r. pozwany pobrał od powódki łącznie kwotę 6.700 zł, jednak tylko kwotę 585,68 zł przekazał zakładowi ubezpieczeń tytułem składki ubezpieczeniowej. Pozostała pobrana od powódki kwota, pozwany zatrzymał dla siebie jako wynagrodzenie z tytułu wykonywania określonych w umowie czynności. Kwota, która została odprowadzona do ubezpieczyciela, będąca wynagrodzeniem za udzieloną ochroną ubezpieczeniową, stanowi zatem tylko nieznaczną część pobranych należności. Jednocześnie, ani w samej umowie ani też we wzorcach umownych nie wskazano sposobu rozliczenia pobranej od konsumenta kwoty tytułem składki ubezpieczeniowej ani nie wskazano, że część tej składki zatrzymuje pozwany. Jak wynika z zeznań powódki, takich informacji nie otrzymała także od pracownika pozwanego, który w imieniu pożyczkodawcy podpisywał umowę pożyczki. Zatem, gdyby nie niniejsze postępowanie powódka nie miałaby w ogóle wiedzy, w jaki sposób została wykorzystana wpłacona przez nią kwota i nie wiedziałaby, że część tej kwoty zatrzymał pozwany. Zwrócić przy tym należy uwagę, że z tytułu przedmiotowej pożyczki odnawialnej

na konto powódki została wpłacona kwota 6.947 zł. Pobrana przez pozwanego składka jest zatem niemal równa kwocie przekazanej powódce tytułem kapitału pożyczki. Tak duża dysproporcja pomiędzy wysokością pożyczki a kosztami ubezpieczenia stanowi rażące naruszenie zasad uczciwości, lojalności kontraktowej, a także równowagi kontraktowej. Zastrzegając dla siebie znaczne wynagrodzenie za niesprecyzowane, nieokreślone czynności związane z zawarciem i obsługą umowy ubezpieczenia pozwany de facto uzyskuje dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki. Jest to – zdaniem Sądu – forma ukrytego oprocentowania pożyczki, co bez wątpienia stanowi obejście przepisów dotyczących maksymalnego oprocentowania kredytów konsumenckich. Zważyć należy, iż pozwany nie przedłożył do akt sprawy zawartej z ubezpieczycielem umowy i nie można stwierdzić za jakie czynności zostało dla niego zastrzeżone dodatkowe wynagrodzenie. Zakładając nawet, że pozwany poniósł pewne koszty związane z przekazaniem składki ubezpieczeniowej ubezpieczycielowi, to nie trzeba posiadać specjalistycznej wiedzy, by stwierdzić, że koszt takich czynności nie mógł odpowiadać wysokości zatrzymanej z tego tytułu kwoty. Należy również zauważyć, że sposób sformułowania postanowień wzorca umownego odnoszących się do obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej wprowadza konsumenta w błąd. Jak już wskazano powyżej z żadnego postanowienia umowy czy wzorca umownego nie wynika, że część pobranej składki stanowi wynagrodzenie pozwanego. Posługując się konsekwentnie we wszystkich wymienionych powyżej dokumentach pojęciem „składka ubezpieczeniowa” pozwany wywołuje u konsumenta mylne wyobrażenie, że całość pobranej kwoty jest przekazywana zakładowi ubezpieczeń za udzieloną ochronę ubezpieczeniową. Jest to postępowanie nieuczciwe i nielojalne wobec konsumenta, wprowadzające w błąd. Niewątpliwie, pozwany jako profesjonalista, kształtując treść stosunku prawnego w rażąco nieuczciwy sposób, starał się wykorzystać niewiedzę niedoinformowanego konsumenta celem uzyskania dodatkowych korzyści materialnych. Nie bez znaczenia pozostaje także okoliczność, że umowa, a w szczególności oba wzorce umowne tj. Załącznik nr 1 i 2, w których zostały określone zasady ubezpieczenia oraz ponoszenia składki ubezpieczeniowej, zostały napisane za pomocą bardzo małej czcionki, co bez wątpienia stanowi znaczne utrudnienie dla osób w podeszłym wieku (jak powódka), które przed podpisaniem umowy nie są w stanie przeczytać takiego załącznika i zapoznać się z warunkami ubezpieczenia. Wszystkie wskazane powyżej okoliczności pozwalają uznać zapisy wzorca umownego odnoszące się do składki ubezpieczeniowej za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ kc.

Mając na uwadze, wszystkie podniesione powyżej okoliczności, skoro uregulowania dotyczące obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej stanowią niedozwolone postanowienia umowne, to nie wiążą one powódki w tym zakresie, a tym samym powódka jest uprawniona do żądania zwrotu pobranych przez pozwanego środków pieniężnych, gdyż podstawa tego świadczenia odpadła. Z tych też względów Sąd w punkcie I. wyroku na podstawie art. 410 § 2 kc zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6.700 zł. Ponadto, od tak przyznanej kwoty – na mocy art. 481 kc w zw. z art. 455 kc – Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia 18 lipca 2018r. do dnia zapłaty. Zważyć bowiem należy, iż roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy i staje się wymagalne stosownie do art. 455 kc (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009r., III CZP 102/09, OSNC 2010, Nr 5, poz. 75). Zważyć należy, iż przed wytoczeniem powództwa powódka nie wzywała pozwanego do zwrotu nienależnie pobranych środków. W związku z tym, jako pierwsze wezwanie do zapłaty należało potraktować pozew złożony w niniejszej sprawie, który został pozwanemu doręczony w dniu 17 lipca 2017r. (vide: zpo k. 38). Zatem, stosownie do art. 455 kc, roszczenie stało się wymagalne z dniem następnym tj. z dniem 18 lipca 2017r. W związku z powyższym oddaleniu podlegało powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia 17 lipca 2017r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i uznając, że powódka uległa tylko w nieznacznym zakresie (co do odsetek) zasądzono na jej rzecz całość kosztów procesu, na które składały się: opłata za czynności fachowego pełnomocnika powoda – radcy prawnego w stawce minimalnej (1.800 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).

Ponadto, na mocy art. 98 kpc w zw. z art. 3 ust. 2 pkt 1, art. 8 ust.1 i art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 335 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona.